

03 Бр. 025-2376/3

05.07.2024.

**ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА
ОПШТИНЕ ИВАЊИЦА
32250 ИВАЊИЦА
ул. Милинка Кушића бр. 47**

Предмет: Стручни надзор поводом утврђивања стања преломљеног стабла храста цера на Палибрчком гробљу, једног од 7 стабала која чине Споменик природе „Палибрчки церови“, са предлогом мера

Заводу за заштиту природе Србије доставили сте захтев бр. 31-17-06/24/1 од 17.06.2024. године у Заводу заведен под 03 бр. 025-2376/1 од 17.06.2024. године, за излазак на терен и уклањање стања палог стабла храста цера на Палибрчком гробљу код Ивањице, једног од 7 стабала која чине Споменик природе „Палибрчки церови“.

Стабло храста цера (*Quercus cerris* L.) је једно од 7 заштићених стабала које чини Споменик природе „Палибрчки церови“ који се налази на подручју града Ивањица, на Палибрчком гробљу у непосредном окружењу Цркве Лазарице. Подручје групе од осам стабала цера на Палибрчком гробљу је заштићено *Решењем о стављању под заштиту државе, као споменик природе* (03 број 06/70 од 22. новембра 1974. - СО Ивањица). Ревизијом, обављеном током 2008 године, констатовано је да је седам стабала храста цера још увек у добром стању, те да и даље заслужују статус заштите, након чега је израђена Студија заштите Споменика природе „Палибрчки церови“ и послата општини Ивањица на усвајање. Нова одлука није донета до данас.

На основу Вашег дописа стручни сарадници Завода су изашли на терен дана 20.06.2024. године и извршили увид у стање палог заштићеног храста цера, у присуству представника управљача – ТО општине Ивањица, при чему је констатовано следеће:

- Преломљено заштићено стабло храста цера (*Quercus cerris* L.) означено редним бројем 1 (Скица у Прилогу) које се налази на око 5 km јужно од Ивањице, на Палибрчком гробљу у непосредном окружењу Цркве Лазарице, на к.п. бр. 1999, КО Бедина Варош, је стабло које је од свих седам стабала, поред велике старости имало најимпресивније дендрометријске карактеристике. Храст је био старости од око 200 година, са крошњом чији је распон био 25 m, деблом обима преко 3,4 m и пречника око 1,10 m.
- Пало стабло храста цера се налазило са задње стране Цркве Лазарице, на благо нагнутом терену, у делу ка гробљу, при чему су се у пројекцији његове крошње налазили надгробни споменици.
- Предметно стабло се услед олујног ветра и лошег здравственог стања преломило на висини пар метара од земље (испод прве зелене гране на висини од 4 m), при чему је део дебла са комплетном крошњом (са свом дебелом и тањом грањевином и зеленом лисном масом) начинило велику материјалну штету на гробљу, оштетивши мноштво споменика и спомен плоча.
- Увидом у место прелома стабла евидентно је да је без обзира на зелену лисну масу стабло било лошег физиолошког стања са великом шупљином унутар дебла и евидентно трулом дрвном масом.
- Евидентне су видне промене и лоше здравствено стање осталих заштићених стабалима цера на простору Споменика природе „Палибрчки церови“, које се огледају у виду присуства сувих грана и суховрхости појединих стабала, видљивим шупљинама у

приданачком делу стабала (које указују на појаву трулежи и прозуклости), појавама ентомолошких и фитопатолошког обољења.

- Како је простор СП „Палибрчки церови“ налази на локалном гробљу, као превентивна мера заштите да не дође до нових штета, неопходна је хитна ревизија преосталих стабала која су видно лошег физиолошког стање, а све у циљу безбедности комплекса Палибрчког гробља за посетиоце.
- Споменик природе је обележен таблом којом се обележавају заштићена природна добра, али је табла у лошем стању, изваљена у темељу и склона паду. Таблу је потребно учврстити.

Узимајући у обзир ургентност ситуације, а у циљу осигуравања безбедности људи и санације надгробних споменика на Палибрчком гробљу, неопходно је да Управљач изврши уклањање остатка дебловине преломљеног стабла, као и свих грана тј. комплетне пале крошњу предметног стабла. У складу са чланом 102. став 1. тачка 8. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-исправка, 14/2016, 95/2018-др. закон и 71/2021), Завод је извршио стручни надзор на заштићеном природном добру и дефинисао следеће мере и услове:

- 1) Дозвољава се уклањање остатка дебловине преломљеног заштићеног стабла храста цера (*Quercus cerris* L.) и његове пале крошње, на к.п. бр. 1999, КО Бедина Варош, општина Ивањица, на подручју Споменика природе „Палибрчки церови“ означено редним бројем 1 (Скица у Прилогу);
- 2) При сечи дебла, као и уклањању грана и крошњи предметног палог стабла неопходно је предузети све мере предострожности да се физички не оштете остала заштићена стабла храста на површини Споменика природе;
- 3) При вађењу пања применити ручно вађење, како не би дошло до оштећења надгробних споменика у непосредној близини;
- 4) Радове изводити за време повољних временских прилика (суво време);
- 5) Посечену дрвну масу (гране и дрвени отпад) је потребно без одлагања склонити изван простора Споменика природе на одговарајућу локацију;
- 6) Уколико у току извођења радова дође до изливања горива или уља из радних машина и механизације, обавезна је санација површине, у циљу заштите земљишта и подземних вода (чл. 63. Закона о заштити животне средине - „Службени гласник РС“ бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011, 14/2016, 76/2018, 95/2018 - др. закон).
- 7) По изведеним радовима, заштићену површину Споменика природе уредити.

в.д. ДИРЕКТОРА

Марина Шибалић

Прилог:

- Скица положаја заштићених храстова у СП „Палибрчки церови“

Достављено:

- Подносиоцу захтева
- Општинској управи Ивањица
 - Одељењу за пољопривреду и заштиту животне средине
- Архиви

Споменик природе
“Стабла храста цера - Палибурчки гроб”
ОО Ивањица, КО Белина Варош, бр. кат парцеле 1999

Положај стабала

размера 1 : 2000

